

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Viktora Kučery JUDr. a Jakuba Camrdy v právní věci žalobkyně: **Česká provincie Kongregace Milosrdných sester sv. Vincence de Paul**, se sídlem Malý Val 1553, Kroměříž, zast. Mgr. Stanislavem Hykyšem, advokátem, se sídlem Zelená 267, Pardubice, proti žalovanému: **Státní pozemkový úřad**, se sídlem Husinecká 1024/11a Praha, za účasti osoby zúčastněné na řízení: **Lesy České republiky, s. p.**, se sídlem Přemyslova 1106/19, Hradec Králové, zast. JUDr. Ing. Milošem Olíkem, Ph.D., LL.M., se sídlem Na Pankráci 1683/127, Praha, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 29. 11. 2019, č. j. 29 A 286/2017 – 51,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**
- III.** Osoba zúčastněná na řízení **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Kasační stížností se žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) domáhala zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 9. 2017, č. j. SPU 376679/2017. Tímto rozhodnutím žalovaný zamítl stěžovatelčino odvolání a potvrdil rozhodnutí Státního pozemkového úřadu, Krajského pozemkového úřadu pro Jihomoravský kraj (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 30. 6. 2017, č. j. SPU 310888/2017. Správní orgán I. stupně citovaným rozhodnutím na žádost osoby zúčastněné na řízení rozhodl o povolení obnovy správního řízení vedeného u správního orgánu I. stupně pod sp. zn. SP2401/2015-523102 a ukončeného pravomocným rozhodnutím správního orgánu I. stupně ze dne 17. 3. 2015, č. j. 122486/2014. Tímto rozhodnutím byla podle § 9 odst. 3 zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání

s církvemi a náboženskými společnostmi a o změně některých zákonů (zákon o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi), ve znění rozhodném pro projednávanou věc (dále jen „zákon o majetkovém vyrovnání“), schválena dohoda o vydání pozemků (v dohodě specifikovaných). Dohoda byla uzavřena mezi osobou zúčastněnou na řízení jako povinnou osobou podle § 4 písm. b) zákona o majetkovém vyrovnání a stěžovatelkou jako oprávněnou osobou podle § 3 písm. b) zákona o majetkovém vyrovnání.

[2] Osoba zúčastněná na řízení podala žádost o povolení obnovy řízení z důvodu, že po vydání výše uvedeného rozhodnutí o schválení dohody vyšlo najevo, že v dané věci nebyly splněny zákonné podmínky pro vydání majetku. Po právní moci rozhodnutí vyšly najevo dříve neznámé skutečnosti a důkazy, které prokazovaly, že za odnětí majetku byla Kongregaci Milosrdných sester sv. Vincence de Paul ve Vídni poskytnuta náhrada na základě smlouvy uzavřené mezi tehdejší Československou socialistickou republikou (dále jen „ČSSR“) a Rakouskou republikou. Podle názoru osoby zúčastněné na řízení nevznikl stěžovatelce u majetku odškodněného podle některé z mezistátních nebo mezivládních náhradových dohod nárok na vrácení, případně odškodnění majetku na základě restitučních zákonů, neboť by se jednalo o duplicitu v plnění a náhradu křivdy, která už byla dříve odškodněna.

[3] Žalovaný dospěl k závěru, že podmínky podle § 100 odst. 1 písm. a) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění rozhodném pro projednávanou věc (dále jen „správní řád“), byly naplněny – z listin, které správní orgány obdržely (sdělení Zemského finančního ředitelství pro Vídeň, Dolní Rakousko a Burgenland ze dne 28. 4. 1997, Smlouva mezi ČSSR a Rakouskou republikou o vypořádání určitých finančních a majetkových otázek ze dne 19. 12. 1974) je zřejmé, že vyšly najevo nové skutečnosti, které sice existovaly v době původního řízení, ale osoba zúčastněná na řízení, které byly ku prospěchu, nemohla tyto skutečnosti bez vlastní viny uplatnit. Zároveň tyto skutečnosti mohou odůvodnit jiné řešení otázky relevantní v původním řízení. Konstatoval, že náhradu sice obdržela Kongregace Milosrdných sester sv. Vincence de Paul ve Vídni 1060, Gumpendorferstrasse 108, avšak podle prohlášení konference vyšších představených ženských řeholí v ČR ze dne 26. 4. 2013 Česká provincie Kongregace Milosrdných sester sv. Vincence de Paul, Malý Val 1553/2, 767 01 Kroměříž, vystupovala po dobu své existence v právních vztazích pod názvy uvedenými v prohlášení a je právním nástupcem uvedených právnických osob, mimo jiné i pod názvem „*Kongregace Milosrdných sester sv. Vincence de Paul ve Vídni 1060, Gumpendorferstrasse 108*“. Žalovaný odkázal na přípis Ministerstva financí ze dne 24. 5. 2016, č. j. 18068/2016/4401-2, podle něhož zastává ministerstvo názor, že u majetku odškodněného podle některé z mezistátních (resp. mezivládních) náhradových dohod nevzniká nárok na jeho vrácení nebo odškodnění podle restitučních zákonů. Žalovaný dále vycházel analogicky z judikatury, která řeší případy, kdy bylo žadatelům o restituci dle restitučních zákonů (zákona č. 403/1990 Sb. a č. 87/1991 Sb.) poskytnuto plnění na základě dvoustranných smluv uzavřených mezi vládou ČSSR a vládami jiných zemí (Kanady, USA, Rakouska) – viz nálezy Ústavního soudu ze dne 16. 7. 2002, sp. zn. I. ÚS 306/01, a dále usnesení Ústavního soudu ze dne 26. 4. 2001, sp. zn. III. ÚS 102/01, ze dne 23. 7. 2002, sp. zn. II. ÚS 305/01, ze dne 14. 8. 2001, sp. zn. II. ÚS 265/99, a ze dne 26. 4. 2005, sp. zn. II. ÚS 515/04. Podle žalovaného nové skutečnosti mohou odůvodňovat jiné řešení jedné z otázek, jež byla předmětem rozhodování o nároku oprávněné osoby, tedy zda odebrání majetku stěžovatelce, resp. jejímu právnímu předchůdci, je možné podřadit pod některou ze skutečností vedoucích k majetkovým křivdám ve smyslu § 5 písm. a) - k) zákona o majetkovém vyrovnání.

II. Rozhodnutí krajského soudu

[4] Stěžovatelka napadla výše uvedené rozhodnutí žalovaného žalobou u Městského soudu v Praze, který ji postoupil krajskému soudu jako místně příslušnému. Krajský soud konstatoval,

pokračování

že předmětem soudního přezkumu je rozhodnutí, kterým byla podle § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu povolena obnova řízení ukončeného pravomocným rozhodnutím, kterým bylo podle § 9 odst. 3 zákona o majetkovém vyrovnání rozhodnuto o vydání nemovitostí, kdy účastníky řízení byla stěžovatelka jako oprávněná osoba ve smyslu § 3 písm. b) zákona o majetkovém vyrovnání, a osoba zúčastněná na řízení jako povinná osoba ve smyslu § 4 písm. b) zákona o majetkovém vyrovnání. Státní pozemkový úřad nerozhodoval o soukromoprávní otázce, tedy o nároku na vydání předmětných nemovitostí, ale jednalo se o rozhodnutí procesní povahy, která jsou podle usnesení zvláštního senátu zřízeného podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, ze dne 21. 9. 2011, č. j. Konf 65/2010-21, č. 2499/2012 Sb. NSS, přezkoumatelná ve správním soudnictví.

[5] Krajský soud připomněl, že podle § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu zde uvedený důvod obnovy řízení slouží ke korekci postupu správního orgánu při zjišťování podkladů pro rozhodování v původním řízení. Účelem obnovy není přezkum ani případná náprava nezákonnosti rozhodnutí správního orgánu z hlediska posouzení okolností a právního stavu, který tu byl v době rozhodování, ale účelem obnovy je to, aby bylo napraveno nedostatečné skutkové zjištění a aby bylo přihlédnuto k důkazům a skutečnostem, které sice existovaly v době původního řízení, byly však před ukončením tohoto řízení neznámé a účastník řízení, jemuž jsou ku prospěchu, je nemohl z tohoto důvodu uplatnit. Nutnou podmínkou pro obnovu řízení je přitom současně možnost jiného řešení otázky, jež byla předmětem původního rozhodnutí.

[6] Krajský soud nepřisvědčil námitce stěžovatelky, podle níž v daném případě nebyly splněny formální podmínky pro obnovu řízení, jelikož okolnosti, které správní orgán I. stupně kvalifikoval jako důvod pro obnovu řízení, nelze podřadit pod žádný z taxativně uvedených případů v § 101 správního řádu; argumentaci stěžovatelky odkazem na § 101 správního řádu označil soud pro posuzovaný případ za irelevantní, neboť správní orgány rozhodovaly o obnově řízení podle § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu, nikoliv v novém řízení o novém rozhodnutí podle § 101 správního řádu. Krajský soud poukázal na to, že obnova řízení podle § 100 správního řádu a nové rozhodnutí podle § 101 správního řádu jsou dva zcela samostatné instituty, pro jejichž uplatnění správní řád stanoví různé podmínky, přičemž tyto instituty nelze libovolně zaměňovat.

[7] Krajský soud neshledal důvodným ani tvrzení stěžovatelky, podle něhož plnění poskytnuté podle Smlouvy mezi ČSSR a Rakouskou republikou o vypořádání určitých finančních a majetkových otázek ze dne 19. 12. 1974 nelze považovat za náhradu ve smyslu § 5 zákona o majetkovém vyrovnání. Uvedl, že z konstantní judikatury Nejvyššího soudu vyplývá, že „o majetkové křivdě nelze uvažovat, pokud byl nárok uspokojen jiným způsobem, a to především z důvodu, že tím došlo k naplnění účelu zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích“ (např. rozsudky ze dne 22. 2. 2006, sp. zn. 28 Cdo 34/2006, a ze dne 30. 8. 2000, sp. zn. 28 Cdo 1458/2000, usnesení ze dne 6. 10. 2005, sp. zn. 28 Cdo 1262/2005, nebo ze dne 26. 5. 2015, sp. zn. 28 Cdo 2470/2014, které se týkaly právních důsledků poskytnutí odškodnění žadateli nebo jeho právnímu předchůdci na podkladě mezistátních dohod na uplatnitelnost nároků podle restitučních zákonů, konkrétně zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, ve znění pozdějších předpisů). Tyto závěry obstály i v rovině ústavněprávní (srov. např. již zmiňovaná usnesení Ústavního soudu ze dne 26. 4. 2001, sp. zn. III. ÚS 102/01, a ze dne 23. 7. 2002, sp. zn. II. ÚS 305/01, a dále usnesení ze dne 3. 12. 2002, sp. zn. I. ÚS 458/02, a ze dne 11. 3. 2003, sp. zn. II. ÚS 575/2000). S ohledem na obdobné principy, na kterých jsou zákon č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích a zákon o majetkovém vyrovnání postaveny (viz preambule k jednotlivým zákonům), krajský soud nepovažoval za vyloučené, že odškodnění podle předmětné mezivládní dohody může mít eventuálně vliv i na uplatnitelnost nároků podle zákona o majetkovém vyrovnání.

[8] Co se týče stěžovatelkou předestřené usnesení Ústavního soudu ze dne 14. 8. 2001, sp. zn. II. ÚS 265/99, krajský soud dodal, že v něm Ústavní soud neřešil otázku uplatnitelnosti nároku podle restitučních zákonů za situace, kdy bylo žadateli dříve poskytnuto odškodnění na základě mezinárodní smlouvy, ale zabýval se účinky mezivládní dohody (konkrétně dohody sjednané dne 29. 1. 1982 mezi vládami ČSSR a USA) na vlastnické právo státu k nemovitostem, jehož deklarování se žadatel dožadoval; relevantní pro posouzení věci nemůže být ani poukaz na nálezy Ústavního soudu ze dne 22. 5. 2000, sp. zn. IV. ÚS 8/2000, který se vůbec nevztahuje k odškodňování podle mezistátních dohod. Krajský soud dospěl k závěru, že listiny sloužící jako podklad pro obnovu řízení (zejména sdělení Zemského finančního ředitelství pro Vídeň, Dolní Rakousko a Burgenland ze dne 28. 4. 1997 a Smlouva mezi ČSSR a Rakouskou republikou ze dne 19. 12. 1974) lze považovat za nově najevo vyšlé skutečnosti a důkazy, které existovaly již v době původního řízení a které mohou odůvodňovat jiné řešení otázky, jež byla předmětem rozhodování. Pokud by se totiž prokázalo, že stěžovatelka, resp. její právní předchůdce, byla v minulosti odškodněna podle mezivládní dohody uzavřené mezi ČSSR a Rakouskou republikou, tato skutečnost by mohla odůvodňovat jiné řešení otázky jejího nároku na vrácení, popř. odškodnění majetku podle zákona o majetkovém vyrovnání. Podle názoru krajského soudu, který se vztahuje k předmětu žaloby v rámci jejích žalobních bodů, v daném případě byly splněny podmínky pro obnovu řízení podle § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu, včetně podmínky způsobilosti nově předložených skutečností a důkazů odůvodnit odlišné řešení otázky, která je předmětem rozhodování.

[9] Z uvedených důvodů krajský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

III. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného a osoby zúčastněné na řízení

[10] V kasační stížnosti stěžovatelka předně polemizuje s názorem krajského soudu ohledně nepřijatelnosti jejího odkazu na § 101 správního řádu – tvrdí, že podle doktrinálního výkladu je možné provést a vykonat nové řízení jen v případech taxativně vymezených v § 101 správního řádu, přičemž řízení o schválení dohody o vydání zemědělských nemovitostí podle § 9 odst. 3 zákona o majetkovém vyrovnání pod žádný z vymezených případů zařadit nelze. Správní orgány nemohou provést nové řízení a dospět k odlišnému posouzení věci než v původním řízení, a tím pádem nejsou naplněny ani podmínky pro obnovu řízení podle § 101 odst. 1 písm. a) správního řádu. Postup správních orgánů (i krajského soudu) v důsledku toho byl nezákonný, neboť mohou vydat rozhodnutí pouze, pokud jim zákon umožňuje rozhodnout, a tak tomu v daném případě nebylo. Stěžovatelka následně znovu poukázala na právo neměnnosti vydaných rozhodnutí.

[11] Za nesprávný rovněž považuje závěr krajského soudu, že plnění poskytnuté podle smlouvy mezi ČSSR a Rakouskem lze považovat za náhradu ve smyslu § 5 zákona o majetkovém vypořádání, na čemž dle stěžovatelky nemůže ničeho změnit ani krajským soudem odkazovaná judikatura Ústavního soudu, neboť ta se týkala zcela odlišných případů. Poukazuje rovněž na rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 265/99, z něhož vyplývá, že dohoda uzavřená mezi dvěma vládami představujícími subjekty mezinárodního práva, jež by měla mít vliv na majetkové poměry, resp. subjektivní práva jednotlivců, nebyla a není součástí vnitrostátního práva. Stěžovatelka též odkazuje na výklad Ústavního soudu k pojmu „vyplacení náhrady“ v restitučních předpisech, podle kterého v případech, kdy náhrada nebyla vyplacena vůbec nebo nebyla vyplacena celá, je nárok na vydání věci dán. Bez bližšího vysvětlení též odkazuje na nálezy Ústavního soudu ze dne 9. 6. 1999, sp. zn. IV. ÚS 126/97, a ze dne 29. 5. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 10/13, č. 177/2013 Sb., kterým byla přezkoumána ústavnost zákona o majetkovém vyrovnání. Stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil.

pokračování

[12] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že jsou námitky v podstatě stejné jako námitky odvolací a žalobní. Ztotožnil se s rozsudkem krajského soudu a navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

[13] Osoba zúčastněná na řízení ve vyjádření ke kasační stížnosti konstatovala, že se krajský soud i správní orgány se všemi námitkami stěžovatele dostatečným a jednoznačným způsobem vypořádaly. Poukázala na odlišný smysl a režim institutu obnovy řízení a institutu nového rozhodnutí, jakož i na odůvodnění krajského soudu, které považuje za zcela správné. Stěžovatelce vytkla, že při výkladu judikatury Ústavního soudu vytrhává jeho závěry z kontextu. Ústavní soud totiž mj. i ve stěžovatelkou citovaném nálezu Ústavního soudu ze dne 14. 8. 2001, sp. zn. II. ÚS 265/99, opakuje své ustálené závěry stran důsledků mezivládních dohod na restituční nároky oprávněných osob – tyto dohody mají za následek ztrátu možnosti vznášet restituční nároky jak přímo podle vnitrostátního práva, tak nepřímo prostřednictvím své vlády. V této souvislosti osoba zúčastněná na řízení odkázala např. na usnesení Ústavního soudu ze dne 15. 3. 2005, sp. zn. II. ÚS 20/05, v němž byl zaujat závěr, podle něhož pokud byl nahrazen majetek stěžovateli nebo jejímu právnímu předchůdci podle mezivládní dohody mezi ČSSR a Kanadou, došlo tím k naplnění účelu sledovaného restitučním právním předpisem. Tento závěr vyplývá i z další konstantní judikatury Ústavního soudu. Pro úplnost osoba zúčastněná na řízení shrnuje závěry vyjádřené v usnesení Ústavního soudu ze dne 11. 3. 2003, sp. zn. II. ÚS 575/2000, týkající se mimosoudních rehabilitací, které jsou plně aplikovatelné i pro poměry restitučních nároků podle zákona o majetkovém vyrovnání, neboť zákonodárce byl v obou případech veden stejným úmyslem a sledoval stejný cíl (snahu zmírnit následky majetkových křivd). Závěrem osoba zúčastněná na řízení navrhla, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

[14] V podání doručeném Nejvyššímu správnímu soudu dne 28. 10. 2020 stěžovatelka znovu zopakovala, že podle jejího názoru možnost vést nové řízení a nově rozhodnout ve věci ve smyslu § 101 správního řádu je nutnou podmínkou pro obnovu řízení dle § 100 správního řádu, přičemž takové důvody pro nové rozhodnutí v posuzované věci nejsou dány a zákon o majetkovém vyrovnání takovou možnost vůbec nepřipouští.

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[15] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné, a stěžovatelka je řádně zastoupena v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. Poté přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, ověřil při tom, zda netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti a dospěl k následujícímu závěru.

[16] Kasační stížnost není důvodná.

[17] Nejvyšší správní soud především předesílá, že téměř totožnými kasačními stížnostmi stěžovatelky se již ve dvou věcech zabýval. I vzhledem k tomu, že rozsudky krajského soudu, stejně jako samotné kasační stížnosti a další podání účastníků v těchto věcech jsou téměř identické, neshledal Nejvyšší správní soud důvod, pro který by bylo nutné se od závěrů svých rozsudků ze dne 23. 10. 2020, č. j. 5 As 463/2019 - 31, a ze dne 30. 10. 2020, č. j. 5 As 464/2019 - 25, odchýlit.

[18] Stěžovatelka v kasační stížnosti uplatňuje shodné námitky nezákonnosti rozhodnutí žalovaného, potažmo krajského soudu jako ve svých předchozích podáních, tj. z důvodu: 1) okolnosti, které správní orgán I. stupně kvalifikoval jako důvod pro obnovu, údajně nelze podřadit pod žádný z taxativně uvedených případů v § 101 správního řádu, 2) plnění poskytnuté

podle mezinárodní smlouvy nelze považovat za náhradu ve smyslu § 5 zákona o majetkovém vyrovnání. I v tomto kontextu nelze přehlédnout, že se jedná o opakování argumentace užité již v řízení před krajským soudem, se kterou se krajský soud ve svém rozsudku přezkoumatelným způsobem náležitě vypořádal.

[19] V první řadě Nejvyšší správní soud upozorňuje, že správní řízení o obnově podle § 100 správního řádu lze rozdělit do dvou stádií: 1) rozhodování, zda se obnova řízení povolí (popř. nařídí z úřední moci), a 2) rozhodování v již obnoveném řízení. Ve fázi řízení o povolení obnovy správní orgán zkoumá pouze naplnění zákonných podmínek. Teprve po její obnově, tedy v druhé fázi řízení podle § 100 správního řádu, může správní orgán zkoumat meritum věci. V řízení o povolení obnovy řízení se tedy správní orgán mj. zabývá tím, zda nově navržené důkazy „*mohou*“ vést k odlišnému řešení otázky řešené v původním řízení, nikoliv zda „*skutečně povedou*“ k jinému výsledku – v obnoveném řízení tak může správní orgán dospět ke stejnému závěru jako v původním řízení. Tomu, že se správní orgán v první fázi řízení zabývá pouze naplnění podmínek pro povolení obnovy, taktéž odpovídá rozsah soudního přezkumu.

[20] Účelem obnovy řízení podle § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu je výhradně náprava skutkových nesprávností, nikoliv korekce nesprávného právního posouzení. Obnovu řízení lze povolit, pokud teprve po právní moci rozhodnutí v původním řízení vyšly najevo dříve neznámé skutečnosti nebo důkazy, nemohl-li je účastník řízení, kterému jsou ku prospěchu, uplatnit již v původním řízení, a to zejména pro jejich dřívější nedostupnost. Pojem „*dříve neznámé skutečnosti nebo důkazy*“, jak ho má na mysli § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu, je přitom nutno chápat v objektivním smyslu, tedy jako skutečnosti či důkazy, které účastník řízení znát nemohl a nemohl je v původním řízení uplatnit (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2011, č. j. 8 As 18/2010 - 113, a dále též např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 12. 2019, č. j. 1 As 213/2019 - 36, či ze dne 16. 10. 2020, č. j. 5 As 117/2020 - 42). Poslední podmínkou pro povolení obnovy řízení je, že nově uplatněné důkazy a skutečnosti musí být způsobilé vést k jinému výsledku otázky řešené v původním řízení. Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že jiné otázky správní orgány v řízení o povolení obnovy řízení podle § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu neposuzují.

[21] Krajský soud se tvrzenými skutkovými novotami náležitě zabýval. Podrobně odůvodnil, proč jsou listiny, na jejichž základě žalovaný dovodil naplnění podmínky pro povolení obnovy řízení, relevantní. Dospěl ke správnému závěru, že pro povolení obnovy řízení postačuje pouhá pravděpodobnost, že v následném řízení dojde k jinému řešení otázky, jež byla předmětem rozhodování v původním řízení. Z listin, které osoba zúčastněná na řízení správními orgány předložila, vyplývá, že podle mezivládní smlouvy uzavřené mezi ČSSR a Rakouskou republikou o vypořádání určitých finančních a majetkových otázek dne 19. 12. 1974 již byla stěžovatelčina právní předchůdkyně určitým způsobem odškodněna – taková skutečnost však zjevně může mít vliv na posouzení nároku stěžovatelky na vrácení (popř. odškodnění) majetku podle zákona o majetkovém vyrovnání, což bylo jádro otázky posuzované v původním řízení.

[22] Stěžovatelka v kasační stížnosti opakovaně namítá, že nebyly naplněny podmínky podle § 101 správního řádu. V tomto ohledu Nejvyšší správní soud odkazuje na vyčerpávající a správné odůvodnění krajského soudu. Stěžovatelčina argumentace stran této problematiky nepřináší žádnou novou polemiku v reakci na odůvodnění napadeného rozsudku. Jak již upozornil krajský soud, obnova řízení podle § 100 správního řádu a nové rozhodnutí podle § 101 správního řádu jsou dva zcela samostatné instituty, pro jejichž uplatnění správní řád stanoví různé podmínky, přičemž tyto instituty nelze libovolně zaměňovat. Sice § 102 správního řádu upravuje společná ustanovení pro oba tyto instituty, nicméně jejich uplatnění v řízení podle § 100 správního řádu (tedy v nyní projednávaném případě) přichází v úvahu teprve až v obnoveném řízení, a nikoliv v řízení o obnově.

pokračování

[23] K podání stěžovatelky ze dne 28. 10. 2020 Nejvyšší správní soud uvádí, že ani toto nepřináší žádné nové argumenty; stěžovatelka pouze opakuje již dříve vyřčený názor o vztahu § 100 a § 101 správního řádu, jež pouze ilustruje přetrvávající naprosté nepochopení právní úpravy dvou zcela odlišných procesních institutů ve správním řádu, konkrétně obnovy řízení dle § 100 správního řádu na straně jedné a tzv. nového rozhodnutí dle § 101 správního řádu na straně druhé (srov. též název hlavy X části druhé správního řádu „*Obnova řízení a nové rozhodnutí*“).

[24] Každý z těchto institutů má samostatné důvody pro své použití, přičemž je samozřejmě absurdní podmiňovat možnost správního orgánu rozhodnout o obnově řízení dle § 100 správního řádu tím, že musí být zároveň splněny zcela odlišné důvody pro vydání tzv. nového rozhodnutí, které míří na jiné procesní situace, než jsou ty, pro něž dle § 100 odst. 1 a 3 správního řádu může být povolena či nařízena obnova řízení. Jediné, co oba instituty spojuje, je společné ustanovení § 102 správního řádu, které upravuje následný postup správního orgánu v případě, že buď a) již bylo rozhodnuto o povolení či nařízení obnovy řízení a má být vedeno řízení obnovené, nebo b) jsou právě dány důvody pro vydání nového rozhodnutí dle § 101 správního řádu. Ani tato skutečnost ovšem nic nemění na tom, že věc stěžovatelky, v níž došlo k povolení obnovy řízení dle zákona o majetkovém vyrovnání, nemá s institutem nového rozhodnutí dle § 101 správního řádu nic společného. Stěžovatelčina první námitka je tedy nedůvodná.

[25] Co se týče argumentace stěžovatelky judikaturou Ústavního soudu, která byla dle jejího názoru použita nepřipadně, shoduje se Nejvyšší správní soud se závěry krajského soudu. Co se týče zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, Federální shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky jej přijalo „*ve snaze zmírnit následky některých majetkových a jiných křivd, k nimž došlo v období let 1948 až 1989, vědomo si, že tyto křivdy tím méně pak různé nespravedlnosti z období ještě vzdálenějších, včetně křivd na občanech německé a maďarské národnosti, nelze nikdy zcela napravit, chtějíc však potvrdit svoji vůli, aby k podobným křivdám už nikdy nedocházelo*“. Nelze však pominout, že rovněž zákon o majetkovém vyrovnání byl přijat ve snaze „*zmírnit následky některých majetkových a jiných křivd, které byly spáchány komunistickým režimem v období let 1948 až 1989, vypořádat majetkové vztahy mezi státem a církvemi a náboženskými společnostmi jako předpoklad plně náboženské svobody a umožnit tak obnovením majetkové základny církví a náboženských společností svobodné a nezávislé postavení církví a náboženských společností, jejichž existenci a působení pokládá za nezbytný prvek demokratické společnosti*“. Za situace, kdy deklarovaný účel zákona o majetkovém vyrovnání je obdobný účelu zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, není rozumného důvodu nahlížet odlišně na otázku dřívějšího dosažení účelu restitučního nároku podle zákona o majetkovém vyrovnání za použití mezivládní náhradové dohody. Závěr krajského soudu podepřený tím, že zde existuje pravděpodobnost odlišného řešení otázky, která byla předmětem rozhodování v původním řízení, a jsou tedy splněny podmínky pro povolení obnovy řízení podle § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu, tak je správný. Taktéž stěžovatelčina druhá námitka je nedůvodná.

[26] Závěrem je třeba ve shodě s krajským soudem podotknout, že rozhodnutí o povolení obnovy řízení má pouze procesní charakter – nejedná se o rozhodnutí o věci samé. Vlastní dokazování a rozhodování o právech účastníků bude probíhat až v dalším řízení, které bude následovat po povolení obnovy. Až v této fázi řízení bude třeba postavit najisto (mimo jiné) otázku, zda osoba uplatňující nárok dle zákona o majetkovém vyrovnání je totožná s osobou, které byla v minulosti poskytnuta náhrada dle mezivládní dohody uzavřené mezi ČSSR a Rakouskou republikou, popř. zda odebrání majetku v případě následného odškodnění dle této mezivládní dohody lze podřadit pod některou ze skutečností vedoucích k majetkové křivdě ve smyslu § 5 zákona o majetkovém vyrovnání, resp. zda u majetku odškodněného podle mezivládní dohody vzniká nárok na jeho vydání (popř. odškodnění) podle zákona o majetkovém vyrovnání. Stěžovatelka bude mít v obnoveném řízení nepochybně možnost uplatnit všechny

argumenty týkající se věci samé, a to včetně možnosti návrhů na doplnění dokazování. V této fázi řízení přitom není možné předjímat, zda v obnoveném řízení bude otázka, která byla předmětem rozhodování, vyřešena odlišně, nebo zda bude rozhodnuto stejným způsobem jako v původním řízení.

V. Závěr a náklady řízení

[27] Nejvyšší správní soud uzavírá, že neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji podle § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl.

[28] O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 a 5 ve spojení s § 120 s. ř. s.; žalovaný, jemuž dle pravidla úspěchu ve věci právo na náhradu nákladů řízení náleží, žádné náklady přesahující jeho běžnou správní činnost nevynaložil, proto mu soud náhradu nákladů nepřiznal. Osoba zúčastněná na řízení má právo na náhradu nákladů řízení pouze v případě, kdy jí soud uloží povinnost; tak tomu v projednávané věci nebylo.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.)

V Brně dne 13. listopadu 2020

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu